

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-4/09/PR/ZT

Warszawa, dn. 21 grudnia 2011 r.

DECYZJA nr RWA- 24/2011

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie polegające na nieprzekazaniu odbiorcy energii elektrycznej na etapie przedumownym istotnych informacji o cechach usługi, tj. o warunkach dostawy energii elektrycznej, mogących mieć wpływ na podjęcie przez tego odbiorcę decyzji dotyczącej zawarcia umowy, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206) - **i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 27 sierpnia 2009 r.**

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie karę pieniężną w wysokości 1 928 144 zł (milion dziewięćset dwadzieścia osiem tysięcy sto czterdzieści cztery złote), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia określonego w **pkt I.** sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Warszawie (dalej również jako: Prezes UOKiK lub Prezes Urzędu) wpłynęła skarga konsumenta, zawierająca informację o podejrzeniu stosowania przez RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej: RWE Polska lub Spółka) praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W powołanej skardze konsument podniósł, że w celu zawarcia umowy na dostarczenie energii elektrycznej do nowo wybudowanego lokalu, wypełnił w dwóch egzemplarzach formularz *Umowy Kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* w części, którą wypełnia klient i przesłał je do RWE Polska. Z informacji przekazanych przez konsumenta wynikało, że po kilku miesiącach otrzymał on od Spółki jeden egzemplarz ww. umowy podpisany przez RWE Polska wraz z *Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* i początkową fakturę za energię elektryczną. Z przesłanych przez Spółkę dokumentów wynikało, że konsument został zakwalifikowany do grupy taryfowej C – dla firm, pomimo wskazania w wypełnionej przez niego części *Umowy Kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*, że energia elektryczna jest przeznaczona na potrzeby mieszkaniowe.

Z analizy przekazanych przez konsumenta informacji i dokumentów wynikało, że przed zawarciem umowy konsument nie miał możliwości zapoznania się z istotnymi cechami usługi świadczonej przez RWE Polska tzn. do jakiej grupy taryfowej został przydzielony, jaka będzie moc umowna, czy też w jakim cyklu będzie odbywało się rozliczenie zużycia energii. Jak wynikało z umieszczonych na stronie internetowej Spółki informacji, procedura zawierania umów, zarówno w trybie korespondencyjnym jak i osobiście w Centrum Obsługi Klienta (dalej również: COK), polegała na złożeniu w dwóch egzemplarzach wypełnionej w części przeznaczonej „dla Klienta” i podpisanej przez klienta *Umowy Kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*, w której to części należało podać podstawowe dane personalne wraz z adresem do korespondencji, miejsce dostarczania energii elektrycznej wraz z oświadczeniem klienta o posiadaniu tytułu prawnego do tego miejsca oraz wskazać na jakie potrzeby jest przeznaczona energia elektryczna. Następnie RWE Polska wypełniało umowę w pozostałej części, w której wpisywano m.in. grupę taryfową, do której został zaliczony odbiorca, moc umowną oraz cykl rozliczeń zużytej energii elektrycznej, po czym podpisywał oba egzemplarze umowy. RWE Polska podpisując umowę, uznawało ją za zawartą. Potem jeden egzemplarz umowy podpisany przez RWE Polska wraz z *Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* i początkową fakturą za energię elektryczną otrzymywał klient na miejscu lub pocztą. Tym samym, konsument nie tylko nie miał możliwości zapoznania się przed zawarciem umowy z istotnymi cechami usługi, tj. grupą taryfową, mocą umowną, cyklem rozliczenia energii elektrycznej, ale także nie miał wpływu na warunki umowy, gdyż określało je RWE Polska.

Analiza powyższych dokumentów i informacji dała podstawę do wszczęcia postępowania w związku z podejrzeniem stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W związku z powyższym zostało wszczęte, postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2009 r., postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez RWE Polska S.A. z siedzibą w Warszawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów,

polegającej na nieprzekazaniu odbiorcy energii elektrycznej na etapie przedumownym istotnych informacji o cechach usługi, tj. o warunkach dostawy energii elektrycznej, mogących mieć wpływ na podjęcie przez tego odbiorcę decyzji dotyczącej zawarcia umowy, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206, dalej: ustawa *pnpr*) i jako naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, może zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm., dalej: ustawa *okik*).

Odpowiadając na zawiadomienie Prezesa Urzędu o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Spółka pismem z dnia 8 maja 2009 r. ustosunkowała się do postawionych jej zarzutów. Spółka dokonała szczegółowej analizy możliwych sposobów zawarcia przez odbiorcę energii elektrycznej z RWE Polska umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji tj. w lokalach handlowych RWE Polska oraz w trybie korespondencyjnym. Dodatkowo Spółka przedstawiła procedurę zawierania umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji w oddawanych do użytku budynkach wielolokalowych. Jak wskazała w toku postępowania Spółka, właśnie ten rodzaj procedury (za pośrednictwem dewelopera) jest najczęściej wykorzystywany przez klientów ([...] % umów zawartych w 2008 r.). Spółka wskazała, że w następnej kolejności klienci zawierają umowy w lokalach handlowych RWE Polska (za pośrednictwem Centrum Obsługi Klienta – [...] % umów zawartych w 2008 r.) oraz w trybie korespondencyjnym ([...] % umów zawartych w 2008 r.). Spółka dodatkowo wskazała, że zawieranie umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji w oddawanych do użytku budynkach wielolokalowych wyróżnia się swoistą specyfiką ze względu na fakt występowania w stosunku RWE Polska – odbiorca dodatkowego podmiotu jakim jest deweloper (inwestor). Zdaniem Spółki w przedmiotowym trybie cała odpowiedzialność związana z zapewnieniem informacji o warunkach umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji spoczywa na deweloperze, działającym wobec RWE Polska jako pełnomocnik odbiorców. Spółka podniosła, że to do zakresu obowiązków dewelopera, będącego profesjonalistą, należy zapewnienie, iż konsument nie będzie dotknięty deficytem informacyjnym na etapie przedkontraktowym. Jednakże nawet w takiej sytuacji Spółka wskazała, iż do podpisania umowy może dojść w COK lub w trybie korespondencyjnym.

Jednocześnie Spółka wyraziła gotowość modyfikacji procesu zawierania umów z odbiorcami uwzględniając przy tym rolę RWE Polska jako sprzedawcy z urzędu oraz ograniczenia wynikające ze stosowania przez Spółkę nie tylko swoich taryf, ale również taryf właściwego operatora systemu dystrybucyjnego.

Ponadto w toku postępowania RWE Polska wyjaśniła, że:

- RWE Polska poprzez umieszczenie w umowach sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji zapisu, zgodnie z którym prawa i obowiązki stron określa m.in. Taryfa RWE Polska oraz Taryfa Operatora Systemu Dystrybucyjnego (dalej: Taryfa OSD) wypełnia względem konsumentów swój obowiązek informacyjny

w zakresie informacji o grupach taryfowych, okresach rozliczeniowych, cenach i stawkach opłat za energię elektryczną.

- Spółka wskazała na automatyzm informacyjny taryfy jako wzorca umownego. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego¹ Spółka podniosła, iż taryfa wydana przez przedsiębiorstwo energetyczne na podstawie ustawowego upoważnienia jest wiążąca dla drugiej strony umowy oraz stanowi wzorzec umowny w rozumieniu art. 384¹ k.c. Z tego względu, zdaniem Spółki, druga strona jest związana treścią taryfy, zaś na dostawcy energii elektrycznej nie ciąży obowiązek poinformowania konsumenta o jej indywidualnych postanowieniach. Zatem przedsiębiorstwo energetyczne, w ocenie Spółki, w wyniku zatwierdzenia i opublikowania taryfy przez Prezesa URE, dopełnia obowiązku informacyjnego względem konsumenta dotyczącego swojej praktyki rynkowej m.in. w zakresie opłat dystrybucyjnych oraz klasyfikacji do grup taryfowych. Wskazując, iż przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm. – dalej: Prawo energetyczne) (art. 47 w zw. z art. 44-46 ustawy) stanowią *lex specialis* w stosunku do art. 6 ust. 1 ustawy *pnpr*, Spółka doszła do wniosku, że praktyka przez nią stosowana nie stanowi praktyki rynkowej wprowadzającej w błąd przez zaniechanie.

- RWE Polska, jako sprzedawca z urzędu, zobligowana jest stosować Taryfę OSD. Stosowanie przez RWE Polska Taryfy OSD, która podlega procedurze zatwierdzenia przez organ administracji państwowej (Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, dalej: Prezes URE) oraz jest przez niego publikowana w oficjalnym publikatorze, nie może być uznane za pominięcie istotnych informacji potrzebnych przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął, oraz nie wprowadza w błąd poprzez zaniechanie prowadzące do zatajenia lub nieprzekazania w sposób jasny, jednoznaczny i we właściwym czasie istotnych informacji dotyczących produktu tj. nie stanowi naruszenia art. 6 ust. 1 i 3 ustawy *pnpr*.

- RWE Polska dokonuje kwalifikacji odbiorców energii elektrycznej do odpowiedniej grupy taryfowej na podstawie Taryfy OSD, która określa grupy taryfowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. Nr 128, poz. 895) (tzw. rozporządzenie taryfowe). Zgodnie z tym rozporządzeniem RWE Polska, jako sprzedawca z urzędu, zobligowana jest do kwalifikacji odbiorców energii elektrycznej zgodnie z Taryfą OSD. Z tego względu Spółka podniosła, iż w zakresie zaszeregowania odbiorców energii elektrycznej do grup taryfowych nie posiada żadnej dowolności i związana jest założeniami kwalifikującymi odbiorców do określonej grupy taryfowej zgodnie z Taryfą OSD. Zdaniem Spółki konsument zawierający umowę kompleksową, poprzez mechanizm automatyzmu obowiązywania Taryfy OSD, z łatwością może dowiedzieć się, do jakiej grupy zostanie zaszeregowany. Spółka pokreśliła również, iż co do zasady wszyscy odbiorcy energii elektrycznej pozyskujący energię elektryczną na potrzeby prowadzenia gospodarstwa domowego kwalifikowani są do grupy taryfowej G. Przedmiotowa informacja wynika z opublikowanej Taryfy OSD i Taryfy RWE Polska. Jednocześnie dostępna jest w Centrum Obsługi Klienta, Call Center i na stronie internetowej RWE Polska. Zaszeregowanie odbiorcy indywidualnego do grupy taryfowej C następuje tylko i wyłącznie w przypadku braku

¹ Wyrok SN z dnia 18 grudnia 2002 r. (sygn. akt IV CKN 1616/00); wyrok SN z dnia 7 lipca 2005 r. (sygn. akt V CK 855/04).

pozwolenia na użytkowanie budynku wydanego przez powiatowego inspektora nadzoru budowlanego. Odbiorcy energii elektrycznej zakwalifikowani do grupy taryfowej C są przekwalifikowani do grupy taryfowej G niezwłocznie po dostarczeniu pozwolenia na użytkowanie budynku.

- W zakresie informacji o okresach rozliczeniowych Spółka wskazała, iż w przypadku grupy taryfowej C jedynym dopuszczalnym okresem rozliczeniowym jest okres jednomiesięczny (pkt 3.3.1 Taryfy OSD). Natomiast w stosunku do grupy taryfowej G Spółka dopuszczała dwie możliwości dokonywania rozliczeń za energię: w cyklu 1 lub 6 miesięcznym. Spółka wskazała, że co do zasady szeregowala wszystkich odbiorców z grupy taryfowej G do cyklu 6 miesięcznego, umożliwiając jego późniejszą zmianę na warunkach wynikających z Taryfy RWE Polska.

- Odnosnie do mocy umownej Spółka wskazała, iż jest to parametr typowo techniczny i jego ustalenie znajduje się w kompetencjach Operatora Systemu Dystrybucyjnego (dalej: OSD). Takie techniczne ustalenie, jak wskazała Spółka, nie leży w zasięgu kompetencji RWE Polska, a zatem Spółka nie ma na nie żadnego wpływu. RWE Polska oświadczyła, że zawierając umowę kompleksową z konsumentem, jest zobligowana do respektowania wyznaczonej przez OSD dla danego odbiorcy mocy umownej. Jednocześnie RWE Polska wskazała, iż rozliczany w grupie taryfowej G odbiorca nie podnosi żadnych opłat za moc umowną.

Mając na uwadze okoliczności sprawy w toku postępowania Spółka złożyła wniosek o umorzenie postępowania jako bezprzedmiotowego (art. 105 § 1 k.p.a.). W razie nieuwzględnienia przedmiotowego wniosku Spółka wniosła o:

- przeprowadzenia rozprawy administracyjnej przez Prezesa UOKiK (art. 60 w związku z art. 83 ustawy *okik* oraz art. 89 k.p.a.) w celu przyspieszenia postępowania oraz udzielenia wszechstronnych wyjaśnień;
- dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków na okoliczność dokładania szczególnej staranności przez RWE Polska w zakresie wypełniania obowiązku informacyjnego na etapie przedkontraktowym zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji przez RWE Polska;
- dopuszczenie dowodu z dokumentu Taryfy OSD spółki RWE Stoen Operator Sp. z o.o., zatwierdzonej przez Prezesa URE na okoliczność zasad kwalifikacji odbiorców do grupy taryfowej G i C;
- dopuszczenie dowodu z dokumentu Taryfy RWE Polska na okoliczność zasad kwalifikacji odbiorców do grupy taryfowej G i C.

Pismem z dnia 20 maja 2009 r. Spółka przekazała także m.in.: Wzór umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji stosowany przez RWE Polska; Taryfę dla dystrybucji energii elektrycznej RWE Stoen Operator Sp. z o.o. z 2008 r.; Taryfę dla energii elektrycznej Stoen S.A. z 2005 i 2007 r.; Taryfę dla energii elektrycznej RWE Polska S.A. z 2008 i 2009 r. (dla klientów grup taryfowych G oraz A, B, C i R). Spółka przesłała również pismo Prezesa URE z dnia 6 kwietnia 2006 r., w którym wskazuje się, iż: *Do czasu, gdy budynek nie zostanie oddany do użytkowania decyzją właściwego organu, nie jest możliwe dostarczanie do niego energii elektrycznej na cele mieszkaniowe i rozliczanie odbiorcy w grupie taryfowej G11.*

Pismem z dnia 8 czerwca 2009 r. Spółka wskazała, iż [...] % z całości nowo zawartych umów sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji zawartych w 2008 r., zostało dostarczonych do RWE Polska przez deweloperów. Z tego względu, deweloper działając w imieniu przyszłych odbiorców energii elektrycznej pełni rolę ich przedstawiciela w relacji: przyszły odbiorca energii elektrycznej – RWE Polska. W takiej sytuacji, zdaniem Spółki, cała odpowiedzialność związana z obowiązkiem informacyjnym o warunkach umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji wobec konsumenta, spoczywa na deweloperze, działającym wobec RWE Polska jako pełnomocnik odbiorców. Ponadto Spółka podniosła, iż kwalifikacja konsumenta do grupy taryfowej C dochodzi tylko w wyjątkowych sytuacjach tj. wtedy, gdy nie zostanie dostarczone pozwolenie na użytkowanie obiektu, gdzie znajduje się miejsce dostarczania energii elektrycznej ([...] umów zawartych w trybie korespondencyjnym). Na potwierdzenie powyższej okoliczności Spółka powołała się na opinię Prezesa URE. Jednocześnie Spółka wskazała, iż w momencie dostarczenia przez odbiorcę energii elektrycznej pozwolenia do użytkowania obiektu RWE Polska dokonuje natychmiastowej zmiany zaszeregowania z grupy taryfowej C na G. Spółka przedstawiła także nowy wzór *Kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*. Zmiany w nowym wzorcu dotyczyły wyboru grupy taryfowej, wyboru cyklu rozliczeniowego oraz zawarcia umowy w trybie korespondencyjnym. Nowo wprowadzone zapisy dały konsumentowi możliwość wyboru grupy taryfowej G11 lub G12. Spółka jednakże zastrzegła, iż możliwość zaszeregowania do grupy taryfowej G12 uwarunkowana jest przesłankami technicznymi (posiadanie przez klienta układu pomiarowo – rozliczeniowego, który jest licznikiem dwustrefowym), na które RWE Polska nie ma wpływu. Nowy wzorzec umowy umożliwił również konsumentom wybór okresu rozliczeniowego.

W piśmie z dnia 10 sierpnia 2009 r. Spółka przedstawiła nowy wzór *Wniosku o zawarcie kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* oraz zmieniony proces zawarcia umów sprzedaży energii elektrycznej. Jednocześnie Spółka podtrzymała gotowość dalszych zmian procedury zawierania umów zgodnie z uwagami Prezesa UOKiK.

Pismem z dnia 19 sierpnia 2009 r. Spółka przekazała uchwałę Zarządu RWE Polska zatwierdzającą wprowadzenie optymalizacji procesu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji (tzw. umów kompleksowych) w trybie korespondencyjnym. Jednocześnie Spółka wskazała, iż Zarząd podjął decyzję o zaprzestaniu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i umów kompleksowych w sposób inny niż za uprzednim wypełnieniem przez konsumenta *Wniosku o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej* lub odpowiednio *Wniosku o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*.

Kolejnym pismem z dnia 14 października 2009 r. Spółka potwierdziła, iż z dniem 27 sierpnia 2009 r. zakończona została procedura optymalizacji procesu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji w trybie korespondencyjnym. Jednocześnie Spółka po raz kolejny potwierdziła, iż zaprzestane zostało zawieranie umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji w trybie korespondencyjnym w sposób inny, niż za uprzednim wypełnieniem przez konsumenta odpowiednich wniosków.

Również zawieranie umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji za pośrednictwem dewelopera od dnia 27 sierpnia 2009 r. następowało za uprzednim wypełnieniem przez konsumenta stosownego wniosku, co wynika z pisma Spółki z dnia 5 grudnia 2011 r. Natomiast umowy sprzedaży energii elektrycznej za pośrednictwem dewelopera nie były zawierane.

Pismem z dnia 29 czerwca 2010 r., w odpowiedzi na wezwanie Prezesa UOKiK, Spółka przedstawiła procedurę zawierania *Kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* w Centrum Obsługi Klientów. Z informacji zawartych ww. piśmie wynikało, że dotychczas przy informowaniu klientów o możliwościach wyboru grup taryfowych i cykli rozliczeniowych Spółka wykorzystywała wnioski dotyczące zawarcia umowy w trybie korespondencyjnym. RWE Polska przekazała wzór stosowanego *Wniosku o zawarcie kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych* w wersji z dnia 27 sierpnia 2009 r. Spółka wyjaśniła również, że aktualnie wdraża w Centrum Obsługi Klientów nowe umowy, które będą wykorzystywane zarówno w trybie korespondencyjnym jak i przy podpisaniu umowy bezpośrednio w Centrum Obsługi Klientów, gdzie trzeba będzie dokonać wyboru właściwej grupy taryfowej i cyklu rozliczeniowego. Dodatkowo w piśmie z dnia 5 grudnia 2011 r. RWE Polska uściśliło, że umowy w Centrum Obsługi Klienta są zawierane w oparciu o ww. nową procedurę począwszy od dnia 27 sierpnia 2009 r. Według oświadczenia Spółki, w ramach tej procedury wszystkie zespoły COK zobowiązane są do informowania klienta o konieczności przedstawienia pozwolenia na użytkowanie (zawiadomienia o zakończeniu budowy) i konsekwencji niedostarczenia takiego pozwolenia w postaci braku możliwości kwalifikacji do grupy taryfowej G i konieczności kwalifikacji do grupy taryfowej C.

Pismem z dnia 27 września 2011 r., w odpowiedzi na wezwanie Prezesa UOKiK, Spółka przekazała zeznanie podatkowe za 2010 r.

W toku postępowania Spółka korzystała z prawa wglądu do akt postępowania.

Spółka została zawiadomiona o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie oraz prawie do zapoznania się z materiałem dowodowym i wyrażenia stanowiska przed wydaniem decyzji.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

RWE Polska S.A. wpisana jest do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy – XII Wydział Gospodarczy KRS, pod nr KRS 0000011733. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. wytwarzanie, dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej. W stosunku do odbiorców indywidualnych (odbiorców w gospodarstwach domowych) Spółka prowadzi swoją działalność na terenie miasta stołecznego Warszawy.

RWE Polska jest sprzedawcą z urzędu² na mocy decyzji Prezesa URE. Zgodnie z art. 5a Prawa energetycznego sprzedawca z urzędu jest obowiązany do zapewnienia świadczenia usługi kompleksowej³ i do zawarcia umowy kompleksowej⁴, na zasadach

² Zgodnie z art. 3 pkt 29 Prawa energetycznego sprzedawcą z urzędu jest przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję na obrót paliwami gazowymi lub energią elektryczną, świadczące usługi kompleksowe odbiorcom paliw gazowych lub energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, niekorzystającym z prawa wyboru sprzedawcy.

³ Usługi kompleksowe – sprzedaż i dystrybucja.

równoprawnego traktowania, z odbiorcą paliw gazowych lub energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, nie korzystającym z prawa wyboru sprzedawcy i przyłączonym do sieci przedsiębiorstwa energetycznego wskazanego w koncesji sprzedawcy z urzędu. Na podstawie Prawa energetycznego oraz dyrektywy energetycznej⁵ na RWE Polska spoczywa publicznoprawny obowiązek zapewnienia dostaw energii elektrycznej do odbiorców końcowych.

Prezes Urzędu w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy ustalił, że w dniu wszczęcia przedmiotowego postępowania konsument w celu zawarcia umowy na dostarczanie energii elektrycznej do nowo wybudowanego lokalu zobowiązany był do wypełnienia formularza *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*. Spółka wskazała na dwa możliwe sposoby zawarcia tzw. umowy kompleksowej: 1) w lokalach handlowych RWE Polska, 2) w trybie korespondencyjnym. Jako oddzielny przypadek Spółka wyróżniła zawieranie umów sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji w oddawanych do użytku budynkach wielolokalowych (3).

1) Procedura zawarcia umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji w lokalach handlowych RWE Polska:

- konsument chcący zawrzeć ww. umowę stawia się osobiście w Centrum Obsługi Klienta wraz z dokumentami niezbędnymi do zawarcia umowy (informacje o dokumentach niezbędnych do zawarcia umowy dostępne są poprzez stronę internetową RWE Polska, w COK lub telefonicznie w Call Center),

- pracownik COK weryfikuje ww. dokumenty oraz przedstawia odbiorcy – do zapoznania się – wzór *Kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* oraz *Ogólne warunki umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji*,

- odbiorca wypełnia umowę kompleksową w części przeznaczonej „dla Klienta” (dane identyfikacyjne, miejsce dostarczania energii elektrycznej, oświadczenie o posiadaniu tytułu prawnego do miejsca dostarczania energii elektrycznej, adres do korespondencji, wskazanie potrzeb, na jakie przeznaczona jest energia elektryczna – mieszkaniowe/niemieszkaniowe) oraz podpisuje ją,

- pracownik COK wypełnia umowę w pozostałej części (m.in. wpisując grupę taryfową, standardowy profil zużycia, moc umowną, okresy rozliczeniowe, czas obowiązywania umowy) i podpisuje ją – z tym momentem dochodzi do zawarcia *Umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji*,

- konsument otrzymuje jeden egzemplarz umowy wraz z *Ogólnymi warunkami umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji*;

2) Procedura zawarcia umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji w trybie korespondencyjnym:

- konsument drukuje dwa egzemplarze wzoru *Umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji* oznaczonej literą G ze strony internetowej

⁴ Umowa kompleksowa polega na zakupie usługi dystrybucyjnej i energii elektrycznej od tego samego podmiotu zajmującego się detalicznym obrotem energią elektryczną.

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE.

RWE Polska (grupa taryfowa G przeznaczona jest zgodnie z Taryfą OSD i Taryfą RWE Polska dla odbiorców w gospodarstwach domowych),

- wydrukowanie wzoru umowy oznaczonego literą G oznacza, co do zasady, iż konsument zostanie zakwalifikowany zgodnie z Taryfą OSD i Taryfą RWE Polska do grupy taryfowej G (przy spełnieniu innych warunków kwalifikacji do grupy taryfowej G),

- konsument wypełnia i podpisuje dwa egzemplarze wzoru umowy kompleksowej w części przeznaczonej „dla Klienta” i przesyła je na adres RWE Polska,

- RWE Polska weryfikuje przesłane egzemplarze umowy oraz dokumenty (takie jak w pkt. 1) powyżej) oraz wypełnia umowę w pozostałej części (m.in. wpisując grupę taryfową, standardowy profil zużycia, moc umowną, okresy rozliczeniowe, czas obowiązywania umowy) i podpisuje ją,

- *Umowa sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji* zostaje zawarta w momencie rozpoczęcia zapewnienia świadczenia usługi objętej umową, tj. rozpoczęcia dostawy energii elektrycznej do budynku/lokalu odbiorcy,

- RWE Polska przesyła konsumentowi jeden egzemplarz umowy i *Ogólne warunki umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji* wraz z pierwszym rachunkiem za energię elektryczną,

- odbiorca otrzymuje od RWE Polska pismo powitalne w określonej grupie taryfowej potwierdzające przyjęte zasady rozliczania za energię elektryczną. Jeśli odbiorca został zakwalifikowany do grupy taryfowej C – informowany jest o konieczności dostarczenia do RWE Polska pozwolenia na użytkowanie budynku, jeśli chce zostać zakwalifikowany do grupy taryfowej G.

3) Procedura zawarcia umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji w oddawanych do użytku budynkach wielolokalowych (za pośrednictwem dewelopera - inwestora)

- deweloper informuje RWE Polska o potrzebie zawarcia umów sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji dla określonej liczby odbiorców,

- RWE Polska przekazuje deweloperowi odpowiednią liczbę wzorów umów kompleksowych,

- RWE Polska otrzymuje od dewelopera zwrot jednostronnie podpisanych wzorów umów kompleksowych,

- po wprowadzeniu danych z otrzymanych umów kompleksowych do systemu informatycznego, RWE Polska sporządza faktury na nazwisko indywidualnego odbiorcy. Wraz z fakturami Spółka wysyła do odbiorcy pismo powitalne w określonej grupie taryfowej potwierdzające przyjęte zasady rozliczania za energię elektryczną.

Prezes Urzędu ustalił, że § 1 *Umowy sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji* odsyłał do Taryfy RWE Polska oraz Taryfy OSD zatwierdzonej przez Prezesa URE i opublikowanej w Biuletynie branżowym Urzędu Regulacji Energetyki (oficjalnym publikatorze Prezesa URE). Prezes Urzędu ustalił, że w *Umowie sprzedaży*

energii elektrycznej zapewnienia świadczenia usług dystrybucji znajdowało się następujące postanowienie:

W zakresie nieuregulowanym Umową stosuje się przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz. U. Nr 89 z 2006 r., poz. 625, z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy, Kodeks cywilny, Taryfę RWE Polska S.A., Taryfę OSD oraz instrukcję Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej OSD (...).

Prezes Urzędu ustalił, że Spółka poprzez okoliczność zawarcia w umowie powyżej wskazanego zapisu uznaje, iż konsument jest w ten sposób informowany o cenach oraz opłatach za energię elektryczną i usługę dystrybucji energii elektrycznej, a zdaniem Spółki, informacja o przynależności do określonej grupy taryfowej oraz o okresach rozliczeniowych wynika z Taryfy OSD oraz Taryfy RWE Polska. Taryfa RWE Polska oraz Taryfa OSD dostępna jest w COK, na stronach internetowych RWE Polska i Urzędu Regulacji Energetyki oraz w Biuletynie branżowym Urzędu Regulacji Energetyki. RWE Polska, na podstawie Taryfy OSD, przewiduje tylko jedno odstępstwo od zasady zaszeregowania odbiorcy do grupy taryfowej G. Dzieje się tak, gdy dany budynek, którego dotyczyć ma umowa sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji, nie posiada pozwolenia na użytkowanie budynku wydanego przez powiatowego inspektora nadzoru budowlanego. W takiej sytuacji konsument kwalifikowany jest do grupy taryfowej C.

W materiale dowodowym sprawy znajduje się pismo Spółki z dnia 8 czerwca 2009 r. w którym przedstawiony został nowy wzór *Kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*. Wprowadzone zmiany dotyczyły wyboru grupy taryfowej, cyklu rozliczeniowego oraz zawarcia umowy w trybie korespondencyjnym.

W zakresie zaszeregowania do grupy taryfowej, konsument w nowym wzorcu umownym ma możliwość wyboru grupy taryfowej G11 lub G12. Możliwość zaszeregowania do grupy taryfowej G12 uwarunkowana została przesłankami technicznymi (posiadanie przez konsumenta układu pomiarowo-rozliczeniowego, będącego licznikiem dwustrefowym). Jednocześnie w § 8 ust. 2 umowy kompleksowej Spółka wprowadziła następujący zapis:

W przypadku braku pozwolenia na użytkowanie obiektu, o którym mowa w § 1 pkt 3 Umowy, rozliczenia w zakresie sprzedaży energii elektrycznej oraz świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej będą odbywać się wg cen i stawek opłat dla grupy taryfowej C11 w 6-miesięcznym okresie rozliczeniowym. Po dostarczeniu do Sprzedawcy pozwolenia na użytkowanie obiektu, o którym mowa w § 1 pkt 3 Umowy, grupa taryfowa zostanie automatycznie zmieniona na G11 lub inną, wybraną przez Klienta w § 1 pkt 6 Umowy, od daty dostarczenia tego pozwolenia.

Odnosnie do okresów rozliczeniowych w ramach grupy taryfowej G Spółka w nowym wzorcu umownym umożliwiła konsumentowi wybór cyklu 1, 6 lub 12-miesięcznego. Jeśli konsument wypełniając umowę kompleksową nie dokona wyboru cyklu rozliczeniowego, zostanie on automatycznie zakwalifikowany do 12-miesięcznego cyklu rozliczeniowego. W nowym wzorcu umownym Spółka wprowadziła nowy paragraf odnoszący się do zawarcia umowy w trybie korespondencyjnym. Wprowadzone postanowienia dotyczą m.in. sytuacji, gdy konsument wypełniając umowę kompleksową nie dokona wyboru okresu rozliczeniowego, planowanego rocznego zużycia energii elektrycznej, dnia wejścia w życie umowy oraz okresu jej obowiązywania. Egzemplarz umowy jest dostarczany klientowi razem z pierwszą fakturą VAT za energię elektryczną i świadczone usługi dystrybucji.

Argumentując zasadność takiego zapisu w ramach trybu korespondencyjnego, Spółka wskazała, iż gdyby po otrzymaniu umowy kompleksowej wypełnionej przez konsumenta, miałyby ona ponownie odsyłać umowę konsumentowi, aby miał on możliwość weryfikacji jej zapisów, to proces zawierania umowy w trybie korespondencyjnym przedłużyłby się do 1,5 miesiąca.

W materiale dowodowym sprawy znajduje się pismo z dnia 10 sierpnia 2009 r., w którym Spółka przekazała nową propozycję zmian procedury zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usługi dystrybucji. Kluczowym elementem zmian było wprowadzenie *Wniosku o zawarcie kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz świadczeniu usług dystrybucji*.

Nowa procedura zawierania umów kompleksowych dla oddawanych do użytku budynków wielolokalowych:

1. Wypełnienie przez klienta wniosku o zawarcie umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej (klient wraz z wnioskiem otrzymuje „pakiet informacyjny” dotyczący istotnych cech sprzedaży, w tym zasad kwalifikacji do taryfy C lub G i zasad rozliczania, cenników RWE Polska i RWE Stoen Operator).
2. Przekazanie wniosku o zawarcie umowy sprzedaży za pośrednictwem dewelopera lub pocztą do RWE Polska.
3. Oczekiwanie na montaż licznika przez RWE Stoen Operator Sp. z o.o.
4. Montaż licznika przez RWE Stoen Operator Sp. z o.o. (przygotowanie danych technicznych w zleceniu obsługi technicznej). Liczniki są oplombowane i zabezpieczone, nie istnieje możliwość dostarczenia energii elektrycznej do lokalu do czasu podpisania przez klienta umowy sprzedaży energii elektrycznej.
5. Przygotowanie przez pracowników RWE Polska *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucyjnych*. Następuje kwalifikacja do odpowiedniej taryfy i cyklu rozliczeniowego na podstawie danych dostępnych na dzień przygotowania umów sprzedaży.
6. Wysłanie do klienta wypełnionej i podpisanej przez pracowników RWE Polska *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucyjnych* z Ogólnymi warunkami tej umowy, listem powitalnym i prośbą o odesłanie do RWE Polska podpisanej umowy sprzedaży (klient otrzymuje informację, iż rozpoczęcie dostarczania i sprzedaży energii elektrycznej do lokalu klienta nastąpi w ciągu 14 dni od daty otrzymania przez RWE Polska podpisanej przez klienta umowy sprzedaży).
7. Podpisanie przez klienta umowy kompleksowej sprzedaży energii i odesłanie jej do RWE Polska.
8. Otrzymanie przez RWE Polska podpisanej przez klienta umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej. Wprowadzenie umowy sprzedaży do systemu bilingowego. Wystawienia zlecenia obsługi technicznej na podanie napięcia i „odblokowania licznika” w celu rozpoczęcia sprzedaży energii elektrycznej w terminie 14 dni od daty doręczenia umowy sprzedaży. Wygenerowanie pierwszej faktury.
9. Odblokowanie licznika przez pracownika RWE Stoen Operator Sp. z o.o. – następuje fizyczna możliwość dostarczania energii elektrycznej do lokalu.

10. Rozpoczęcie sprzedaży energii elektrycznej.

11. Wysłanie do klienta pierwszej faktury listem zwykłym wraz z deklaracją Polecenia zapłaty.

W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił, że przedmiotowa procedura została wprowadzona w życie uchwałą Zarządu RWE Polska nr 125/2009 z dnia 13 sierpnia 2009 r. Wskazaną uchwałą Zarząd RWE Polska zatwierdził wprowadzenie optymalizacji procesu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji w trybie korespondencyjnym. Jednocześnie Zarząd RWE Polska podjął decyzję o zaprzestaniu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i umów kompleksowych w sposób inny niż za uprzednim wypełnieniem przez konsumenta *Wniosku o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej* lub odpowiednio *Wniosku o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*.

Prezes Urzędu ustalił w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, że do pełnego wdrożenia optymalizacji procesu zawierania umów w trybie korespondencyjnym doszło z dniem 27 sierpnia 2009 r. (tj. 14 dni od daty podjęcia uchwały nr 125/2009 przez Zarząd Spółki).

Reasumując, zgodnie z obecnie obowiązującą procedurą, dostarczanie energii elektrycznej do klienta rozpoczyna się po spełnieniu łącznie następujących warunków (tryb korespondencyjny):

1. otrzymaniu przez RWE Polska wypełnionego przez konsumenta wniosku;
2. przesłaniu do konsumenta podpisanej przez RWE Polska umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowej;
3. zaakceptowaniu przez konsumenta warunków dostarczania energii elektrycznej;
4. odesłaniu do RWE Polska podpisanego przez konsumenta egzemplarza umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowej.

Prezes Urzędu ustalił, że w zakresie procedury zawierania umowy w Centrum Obsługi Klientów, jak również za pośrednictwem dewelopera przy informowaniu klientów o możliwościach wyboru grup taryfowych i cykli rozliczeniowych Spółka wykorzystywała wnioski dotyczące zawarcia umowy w trybie korespondencyjnym od dnia 27 sierpnia 2009 r. (pismo RWE Polska z dnia 29 czerwca 2010 r. i z dnia 5 grudnia 2011 r.).

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

1. Naruszenie interesu publicznego

Postępowanie zostało wszczęte z uwagi na możliwość naruszenia interesu publicznego. Ustawa *okik* należy do dziedziny prawa publicznego, a prawo to ma na celu ochronę interesu ogólnospołecznego. Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 tej ustawy, określa ona warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowania w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. W czasie postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes UOKiK jest zatem rzecznikiem interesu publicznego. W rozstrzyganych przez Prezesa UOKiK sprawach niezbędne jest zatem ustalenie, czy nastąpiło naruszenie interesu publicznoprawnego.

Interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. Publicznoprawny charakter ustawy *okik* oznacza, że nie wszystkie zachowania przedsiębiorców i ich związków, nawet formalnie podlegające literze prawa, uzasadniają uruchomienie przewidzianych przez nią instrumentów. Powinno to następować tylko wówczas, gdy w następstwie zachowań naruszających ustawę zagrożony jest interes ogólnospołeczny. Naruszenie zaś tego interesu ma miejsce wówczas, gdy – jak w przedmiotowej sprawie – skutkami działań sprzecznych z ustawą dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy te działania wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska⁶.

Przedmiotowa sprawa, w ocenie Prezesa UOKiK, ma charakter publicznoprawny, gdyż wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy obecnie są lub w przyszłości będą klientami RWE Polska. W związku z powyższym postępowanie w niniejszej sprawie było zasadne i konieczne z punktu widzenia ochrony interesu publicznego.

2. Naruszenie zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 ustawy *okik*: *zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów*, przez które - stosownie do definicji zawartej w ust. 2 tego przepisu - rozumie się: *godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działania przedsiębiorcy*. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

Przepis ten zawiera także przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesów konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił: (1) stosowanie postanowień wzorów umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, (2) naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, (3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji (art. 24 ust. 2 ustawy *okik*).

Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek:

- a) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy;
- b) działanie to jest bezprawne;
- c) działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad a) Strona postępowania – przedsiębiorca

RWE Polska jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy *okik*. Zgodnie z art. 4 pkt 1 tejże ustawy, pod tym pojęciem należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a także: **(a)** osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje

⁶ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 września 2006 r. (sygn. akt VI ACa 185/06; Dz. Urz. UOKiK 2007/1/12); wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 stycznia 1991 r. (sygn. akt XV AmA 8/90); S. Gronowski: *Ustawa antymonopolowa. Komentarz*, Warszawa 1996, s. 1-2.

zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, **(b)** osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, **(c)** osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13 ustawy, **(d)** związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 – na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

RWE Polska jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą polegającą m.in. na wytwarzaniu, dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności faktyczne i prawne należy wskazać, że **RWE Polska jest przedsiębiorcą** w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy *okik*, a działania Spółki mogą podlegać ocenie z punktu widzenia zgodności z przepisami tejże ustawy. Zatem pierwsza przesłanka, niezbędna do uznania działań Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów została spełniona.

Ad b) Bezprawność działań Spółki

Drugą z przesłanek koniecznych dla stwierdzenia naruszenia art. 24 ustawy *okik*, jest bezprawność działań podejmowanych przez przedsiębiorcę.

Pojęcie bezprawności nie jest pojęciem prawnie zdefiniowanym. Same przepisy ustawy *okik* nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Należy zatem przyjąć, zgodnie z literalnym brzmieniem art. 24 ustawy *okik*, że *działanie bezprawne* to zachowanie sprzeczne z nakazem lub zakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych oraz z zasadami współżycia społecznego. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy *okik*, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów⁷. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa⁸. Należy wskazać, że bezprawność działań przedsiębiorcy, co do zasady wynika więc z naruszenia innych przepisów prawa powszechnie obowiązujących.

W związku z powyższym należy wskazać, że art. 24 ustawy *okik* nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki

⁷ Wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 45/07).

⁸ Por. Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Komentarz, pod red. J. Szwaji, CH Beck, Warszawa 2000, s. 117-118.

beprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem⁹.

Odnosząc powyższe uwagi do zarzut postawionego Spółce należy wskazać, co następuje:

W przedmiotowym postępowaniu RWE Polska zarzucono, iż nie przekazuje odbiorcy energii elektrycznej na etapie przedumownym istotnych informacji o cechach usługi, tj. o warunkach dostawy energii elektrycznej, mogących mieć wpływ na podjęcie przez tego odbiorcę decyzji dotyczącej zawarcia umowy.

W ocenie Prezesa UOKiK powyższe działanie RWE Polska wyczerpuje znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej z art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy *pnpr*.

Wymaga zaznaczenia, że stosowanie przez Spółkę nieuczciwych praktyk rynkowych, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy *okik*, stanowi działanie godzące w zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym należy je określić jako praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 ww. ustawy.

Praktyka rynkowa

Pojęcie praktyk rynkowych zostało określone w ustawie *pnpr*. Na podstawie definicji zawartej w art. 2 pkt 4 ustawy *pnpr* przez praktyki rynkowe rozumie się działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę lub marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Należy wskazać, że pojęcie produktu wskazane w art. 2 pkt 3 ustawy *pnpr* ma szeroki zakres i obejmuje każdy towar lub usługę, w tym nieruchomości, prawa i obowiązki wynikające ze stosunków cywilnoprawnych. Dostarczanie przez Spółkę energii elektrycznej do odbiorcy spełnia powyższe kryteria i może zostać uznane za praktykę rynkową w rozumieniu powołanej ustawy.

Nieuczciwa praktyka rynkowa

Dokonując oceny praktyki rynkowej stosowanej przez przedsiębiorcę należy poddać ocenie w świetle ustawy *pnpr* to, czy dana praktyka jest nieuczciwa. Należy zauważyć, iż w świetle art. 4 ust. 1 ustawy *pnpr*, praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta, zarówno przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania jak i po jej zawarciu. Podkreślenia wymaga, że art. 3 ustawy *pnpr* wprost zakazuje stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych.

W związku z powyższym w przedmiotowej sprawie zasadne jest dokonanie oceny przesłanki nieuczciwości w kontekście naruszenia przez RWE Polska dobrych obyczajów oraz możliwości zniekształcenia w sposób istotny zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta, związanego z zawarciem *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*.

W pierwszej kolejności należy zbadać okoliczność, czy RWE Polska naruszyła swym zachowaniem dobre obyczaje. Dobre obyczaje pozostają klauzulą generalną, która podlega

⁹ Wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII AmA 32/05).

konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny *sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności (...) czyli takie działanie, które potocznie określone jest jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania*¹⁰.

W niniejszej sprawie dobre obyczaje należy ocenić jako prawo do jasnej i jednoznacznej informacji, jaką konsument powinien uzyskać od profesjonalisty we właściwym czasie, tj. przed zawarciem umowy. Naruszenie tak rozumianych dobrych obyczajów zostało dokonane przez RWE Polska w ramach stosowania trybu zawierania *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*, który pozbawiał konsumenta prawa do zapoznania się z pełną treścią umowy przed jej podpisaniem. W procedurze zawierania umowy, zarówno w trybie korespondencyjnym jak i osobiście w Centrum Obsługi Klienta, konsument wypełniał w dwóch egzemplarzach część wzoru ww. umowy. Następnie składał podpis pod tak uzupełnionym wzorem i przekazywał go RWE Polska. Spółka weryfikowała przekazane egzemplarze umowy oraz stosowne dokumenty, wypełniała umowę w pozostałej części (m.in. wpisując grupę taryfową, standardowy profil zużycia, moc umowną, okresy rozliczeniowe, czas obowiązywania umowy) oraz podpisywała ją. RWE Polska podpisując umowę, uznawała ją za zawartą. Potem jeden egzemplarz umowy podpisany przez RWE Polska wraz z *Ogólnymi Warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* otrzymywał klient na miejscu lub pocztą. Zatem do zawarcia umowy dochodziło zanim konsument zapoznał się z jej pełną treścią, w tym przede wszystkim z postanowieniami określającymi warunki dostawy energii elektrycznej (dotyczącymi m.in. przydzielonej grupy taryfowej).

Zdaniem Prezesa UOKiK opisana wyżej procedura zawierania umowy, a w szczególności zasady przypisywania konsumenta do grupy taryfowej - od której zależy określenie innych warunków umowy (ceny, okresów rozliczeniowych) - rażąco narusza dobre obyczaje. Przewiduje bowiem złożenie przez nieprofesjonalnego uczestnika obrotu – konsumenta podpisu pod umową, której postanowienia nie są mu w pełni znane. Jednocześnie działanie Spółki będące przedmiotem postępowania przed Prezesem Urzędu pomija istotne informacje potrzebne przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Stanowi zatem zdefiniowane w art. 6 ust. 1 ustawy *pnpr* zaniechanie wprowadzające w błąd polegające na nieprzekazaniu w sposób jasny, jednoznaczny i we właściwym czasie istotnych informacji dotyczących produktu (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy *pnpr*).

W kontekście powyższych ustaleń Prezes Urzędu uznał za celowe odniesienie się do przedstawionej w toku postępowania administracyjnego argumentacji Spółki, iż informacja o tym, do jakiej grupy taryfowej zostanie przypisany konsument (oraz o innych uzależnionych od niej postanowieniach) wynika z treści umowy. W ocenie RWE Polska, zasady przydzielania odbiorców do poszczególnych grup taryfowych zostały określone w Taryfie RWE Polska oraz w Taryfie OSD, które – poprzez odesłanie – stanowią integralną część umowy.

¹⁰ W. Popiołek [w:] Kodeks cywilny Tom I. Komentarz pod redakcją K. Pietrzykowskiego, C.H. Beck, Warszawa 2002, s. 804

W tym miejscu zasadne wydaje się zwrócenie szczególnej uwagi na przesłanki, jakie w praktyce stanowiły podstawę zaszeregowania odbiorcy do grupy taryfowej G lub C. Otóż, jak już zostało wyżej wskazane, RWE Polska wpisywała grupę G do podpisanej już przez konsumenta umowy pod warunkiem, że dla danej nieruchomości wydane zostało przez powiatowego inspektora nadzoru budowlanego pozwolenie na użytkowanie budynku lub nastąpiło zawiadomienie tego organu o zakończeniu budowy. Zakwalifikowanie konsumenta do grupy taryfowej G miało miejsce w przypadku, gdy udokumentował on dopełnienie ww. czynności z zakresu prawa budowlanego. Natomiast, w sytuacji, kiedy RWE Polska nie została powiadomiona o uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie budynku lub o zakończeniu budowy, przypisywała konsumenta do grupy taryfowej C.

Wymaga podkreślenia, iż w ocenie Prezesa UOKiK przytoczone zasady przydzielania odbiorców do grup taryfowych G oraz C nie zostały jasno i jednoznacznie określone ani w treści *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* ani w treści Taryfy RWE Polska i Taryfy OSD. W *Umowie kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* znajdowały się postanowienia dotyczące przeznaczenia zakupionej przez konsumenta energii elektrycznej. Konsument miał w tym zakresie możliwość wyboru jednej z dwóch przewidzianych w umowie opcji: *potrzeby mieszkaniowe* oraz *potrzeby niemieszkaniowe*. Co istotne, w treści umowy brakowało wyjaśnienia, co należy rozumieć przez *potrzeby mieszkaniowe*, a co przez *potrzeby niemieszkaniowe*. Jak wskazano wyżej, RWE Polska przyjmowała, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm., dalej: Prawo budowlane), że do momentu uzyskania przez odbiorcę pozwolenia na użytkowanie budynku (zawiadomienia o zakończeniu budowy) dostarczany do niego prąd nie służył celom mieszkaniowym, tylko budowlanym, a jego odbiorcy kwalifikowani byli do grupy taryfowej C. Natomiast po tej chwili energia elektryczna zużywana była na cele mieszkaniowe, a jej odbiorców zaliczano do grupy taryfowej G. Należy przy tym wyraźnie zaznaczyć, że umowa nawet nie sygnalizowała w swej treści istnienia konkretnego wyznacznika w postaci ww. pozwolenia, który Spółka przyjmowała za podstawę do określenia, do jakich celów będzie wykorzystywana nabywana energia elektryczna, a w konsekwencji, jaka grupę taryfową RWE Polska przydzieli swemu kontrahentowi.

Również w Taryfie RWE Polska oraz w Taryfie OSD nie było informacji o tym, że energia elektryczna może być przeznaczona na potrzeby mieszkaniowe jedynie w sytuacji, gdy konsument uzyskał pozwolenie na użytkowanie budynku wydane przez właściwy organ nadzoru budowlanego lub zgłosił do tego organu zakończenie budowy. Taryfy te wskazywały jedynie, iż: *Do grup taryfowych G zaliczani są odbiorcy, pobierający energię elektryczną na potrzeby (...) wiejskich i miejskich gospodarstw domowych oraz pomieszczeń gospodarczych związanych z prowadzeniem tych gospodarstw, tj. pomieszczenia piwniczne, garaż, strych (...)* (Taryfa dla energii elektrycznej RWE Stoen S.A. z 2008 r., Taryfa dla dystrybucji energii elektrycznej RWE Stoen Operator Sp. z o.o. z 2008 r., Taryfa dla energii elektrycznej RWE Polska S.A. dla klientów grup taryfowych G z 2009 r.). Nie informowały o tym, jakie znaczenie dla interpretacji i wykonywania umowy ma okoliczność, czy konsument dysponuje stosownymi dokumentami wydawanymi w ramach nadzoru budowlanego.

W efekcie wskazanych wyżej braków konsument podpisywał umowę z RWE Polska, mimo że nie wiedział, jaka grupa taryfowa zostanie mu przydzielona przez Spółkę. Biorąc

pod uwagę, iż grupa taryfowa decyduje o innych warunkach umowy (cena, okres rozliczeniowy) należy stwierdzić, że konsument nie miał również informacji o tych warunkach.

W świetle powyższego bezzasadne pozostają przytaczane przez Spółkę argumenty wskazujące na prawidłowy sposób określenia w Taryfie RWE Polska zasad przydziału odbiorców do poszczególnych grup taryfowych. Prezes UOKiK nie kwestionuje bowiem tej okoliczności. Prezes Urzędu nie kontroluje taryfy, a jedynie sprawdza, czy przedsiębiorca dopełnił obowiązku udzielenia konsumentowi stosownej informacji. Zarzucane Spółce naruszenie sprowadza się bowiem do zaniechania udzielenia odbiorcy rzetelnej informacji o szczególnym znaczeniu uzyskania pozwolenia na użytkowanie budynku (zawiadomienia o zakończeniu budowy), które ma wpływ na określenie grupy taryfowej, a co za tym idzie – m.in. ceny energii elektrycznej. Jednakże z punktu widzenia konsumenta nie ma znaczenia, czy informacja ta znajduje się w taryfie, czy w innym dokumencie, np. we wzorze umowy kompleksowej. Istotne jest takie ustalenie trybu zawierania umowy, aby stosowna informacja była wiadoma konsumentowi w momencie podpisywania umowy. Nie można przy tym uznać za wystarczające umożliwienie odbiorcy zaczerpnięcia stosownej bezpłatnej informacji od pracownika Call Center, COK, czy też umieszczenie określonego komunikatu na stronie internetowej Spółki. Konsument skorzysta bowiem z tych źródeł dopiero w sytuacji, gdy poweźmie wątpliwości co do zasad kwalifikacji do poszczególnych grup taryfowych. Jednakże, wobec braku stosownej wiedzy, będzie on przekonany, że energia elektryczna, którą nabywa jako konsument na cele związane z jego własnymi potrzebami posłuży celom mieszkaniowym, a on zostanie zaliczony do grupy taryfowej G.

W konsekwencji powyższego również podnoszona przez RWE Polska okoliczność, iż Taryfa OSD podlega ocenie i zatwierdzeniu przez Prezesa URE, nie uniemożliwia uznania działań Spółki za nieuczciwą praktykę rynkową. Jak wskazano wyżej, nietrafny jest pogląd, iż Prezes UOKiK kontroluje Taryfę OSD. Tym bardziej błędne jest stanowisko, że Prezes Urzędu kontroluje prawidłowość decyzji Prezesa URE o zatwierdzeniu tej taryfy.

Z tych samych względów nie sposób zgodzić się z argumentem, iż przepisy Prawa energetycznego dotyczące taryf energii elektrycznej stanowią *lex specialis* w stosunku do art. 6 ust. 1 ustawy *pnpr*. Zakresy obu tych regulacji są rozłączne, pomimo, że mogą one dotyczyć jednocześnie tych samych podmiotów (przedsiębiorstw energetycznych).

Ponadto, należy uznać za nieuzasadnione stanowisko RWE Polska wskazujące, iż Spółka pozbawiona jest wpływu na zasady przydziału odbiorców do poszczególnych grup taryfowych, gdyż wynikają one z Taryfy OSD oraz pośrednio z rozporządzenia taryfowego, a RWE Polska, jako sprzedawca z urzędu, obowiązana jest się do nich stosować. Według Prezesa Urzędu brak dowolności w ustalaniu zasad kwalifikacji do grup taryfowych nie zwalnia Spółki z obowiązku udzielenia konsumentowi pełnej i jednoznacznej informacji w kwestii ich obowiązywania i treści.

Spółka niesłusznie powołuje się również na okoliczność, że procedurze zawierania niektórych umów (dotyczących dostarczania energii elektrycznej do odbiorców w budynkach wielolokalowych) oprócz RWE Polska i konsumentów uczestniczą także deweloperzy, którzy powinni udzielić odbiorcy odpowiednich informacji. W ocenie Prezesa Urzędu, obowiązek informacyjny ciąży przede wszystkim na Spółce, ponieważ to ona, a nie deweloper jest stroną

umowy. Dodatkowo wymaga zaznaczenia, że umowy zawierane przy udziale dewelopera stanowią tylko część umów kompleksowych, których stroną jest RWE Polska.

W opisanym stanie rzeczy Prezes UOKiK uznał, że RWE Polska pozbawiła konsumentów istotnych informacji niezbędnych do podjęcia świadomej decyzji co do zawarcia *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*, co należy ocenić jako zachowanie sprzeczne z art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy *pnpr* i zarazem bezprawne w rozumieniu art. 24 ust. 1 ustawy *okik*.

Przeciętny konsument

W następnej kolejności Prezes Urzędu uznał za niezbędne dokonanie analizy wpływu sprzecznego z dobrymi obyczajami zachowania Spółki na możliwość zniekształcenia w istotny sposób zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta. W tym celu konieczne jest dokładniejsze odniesienie się do definicji przeciętnego konsumenta. Należy to uczynić w oparciu o przepisy ustawy *pnpr* z uwzględnieniem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE, orzecznictwa polskich sądów oraz poglądów doktryny.

Zgodnie z art. 2 pkt 8 ustawy *pnpr* przez przeciętnego konsumenta rozumie się konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Definicja przeciętnego konsumenta zamieszczona w ustawie *pnpr* jest wynikiem dorobku orzeczniczego Trybunału Sprawiedliwości UE. Stopniowy rozwój orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE doprowadził do utrwalenia modelu konsumenta jako konsumenta rozważnego, przeciętnie zorientowanego, mającego prawo do rzetelnej informacji niewprowadzającej w błąd, zawierającej wszelkie niezbędne dane wynikające z funkcji i przeznaczenia danego towaru. To, czego można oczekiwać od rozsądnego konsumenta wynika przede wszystkim z tego, jak daleko sięga obowiązek informacji handlowej, jej dostępności, jasności, niedwuznaczności, pełności i odpowiedniości.

Przeciętnego konsumenta należy rozumieć jako dostatecznie dobrze poinformowanego, uważnego i ostrożnego przy uwzględnieniu czynników społecznych, kulturowych i językowych - charakterystycznych dla polskiego konsumenta. Wskazanie na cechy takie jak dostateczne poinformowanie, uwaga oraz ostrożność określa pewien zespół cech mentalnych konsumenta (jego „przeciętność”), polegającą na tym, że z jednej strony można wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości. Z drugiej strony nie można uznać, że jego wiedza jest kompletna i profesjonalna oraz że konsument nie ma prawa pewnych rzeczy nie wiedzieć. Przeciętny konsument nie posiada wiedzy specjalistycznej w danej dziedzinie, ale przede wszystkim rozumie kierowane do niego informacje i potrafi je wykorzystać do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej produktu. Nie jest naiwny, ale z drugiej strony nie potrafi ocenić sytuacji tak jak profesjonalista. Niemniej jednak nawet ostrożny, uważny konsument ma prawo do rzetelnej informacji, która - przy założeniu dokonania z jego strony aktów staranności celem zrozumienia istoty kierowanych do niego przez przedsiębiorcę informacji - nie będzie wprowadzać w błąd.

Prezes UOKiK jest zdania, że opisane wyżej sprzeczne z dobrymi obyczajami działanie Spółki będące przedmiotem niniejszego rozstrzygnięcia mogło istotnie zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta. Wymaga przy tym podkreślenia, iż stosunki umowne łączące RWE Polska z konsumentami podlegają – poza ogólnymi normami prawa

cywilnego – specyficznym regulacjom prawnym określonym m.in. w Prawie energetycznym. O ile zatem należy przyjąć, iż przeciętny konsument posiada orientację w zasadach zawierania zwykłych umów kupna - sprzedaży towarów konsumpcyjnych, o tyle konsument będący odbiorcą energii elektrycznej nie ma dostatecznej wiedzy w zakresie zawierania umów kompleksowych dotyczących dostarczania energii elektrycznej. Umowy te podlegają specjalistycznym przepisom regulującym zasady działania przedsiębiorstw energetycznych. Obowiązujące w branży energetycznej normy prawne posługują się fachową nomenklaturą, często (o ile nie w większości) niezrozumiałą dla przeciętnego konsumenta. Ten ostatni ma prawo oczekiwać, że Spółka jako profesjonalista jest doskonale zorientowana w obowiązujących w jej branży przepisach. Dlatego konsument spodziewa się, że jego kontrahent udzieli mu wszelkich niezbędnych informacji koniecznych do zawarcia umowy oraz że będą one prawdziwe, jednoznaczne i zrozumiałe. Przeciętny konsument ma zatem prawo wymagać od RWE Polska rzetelnego działania, opartego na powszechnie stosowanych standardach. Jednocześnie jednak, jego wiedza („przeciętność”) nie pozwala mu na przeprowadzenie merytorycznej weryfikacji przedstawionych przez profesjonalistę informacji dotyczących interpretacji przepisów prawa.

Przenosząc powyższe rozważania na stan faktyczny niniejszego rozstrzygnięcia należy wziąć pod uwagę, że przeciętny konsument nie jest świadomy, iż do momentu uzyskania pozwolenia na użytkowanie budynku (zgłoszenia zakończenia budowy) energia elektryczna dostarczana do jego mieszkania (domu) nie będzie wykorzystywana na cele mieszkaniowe. Chociaż w rozumieniu Prawa budowlanego mieszkanie (dom) przed wydaniem ww. pozwolenia jest jeszcze „budową”, a co za tym idzie dostarczany na tę budowę prąd nie służy zaspokojeniu potrzeb konsumenta powiązanych z zamieszkiwaniem lokalu (budynku), to z punktu widzenia przeciętnego konsumenta nie jest to tak oczywiste. Ocenia on bowiem przeznaczenie nabywanej energii elektrycznej przez pryzmat przeznaczenia całej inwestycji budowlanej, a nie w oparciu o kryterium związane z uzyskaniem odpowiedniego pozwolenia administracyjnego. W jego mniemaniu sama budowa mieszkania (domu) służy zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych, a nie przykładowo związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa. W konsekwencji również wykorzystywana w trakcie budowy energia elektryczna przeznaczona jest na cele mieszkaniowe. W rezultacie, wobec braku stosownych informacji ze strony RWE Polska, usprawiedliwione wydaje się błędne z prawnego punktu widzenia wskazanie przez konsumenta przy wypełnianiu *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*, iż energia elektryczna będąca przedmiotem tejże umowy będzie przeznaczona na cele mieszkaniowe.

Błędne uzupełnienie umowy przez konsumenta stanowi nie tylko potencjalny skutek deficytu informacji po stronie nieprofesjonalisty. Pojęcia „potrzeby mieszkaniowe” oraz „potrzeby niemieszkaniowe” są rzeczywiście mylone przez konsumentów, na co wyraźnie wskazuje pismo Prezesa URE z dnia 6 kwietnia 2006 r., znak: OWA-5001-4(8)/2006/ZS, skierowane do Pana [... ...], w którym organ ten wyjaśnia konsumentowi, co przesądza o uznaniu, iż nabywana przez konsumenta energia elektryczna będzie zużywana na potrzeby mieszkaniowe. Wymaga uwypuklenia, że dopiero Prezes URE udzielił konsumentowi informacji, które powinny być mu przedstawione przez RWE Polska jeszcze przed zawarciem umowy.

Biorąc pod uwagę opisane okoliczności Prezes UOKiK stoi na stanowisku, że przeciętny konsument, który nie uzyskał pozwolenia na użytkowanie budynku (nie dokonał

zawiadomienia o zakończeniu budowy), ma prawo sądzić, iż energia elektryczna będąca przedmiotem umowy kompleksowej przeznaczona będzie na potrzeby mieszkaniowe. Kierując się treścią Taryfy RWE Polska i Taryfy OSD spodziewa się, że zostanie zaliczony do grupy taryfowej G. Z takim przeświadczeniem podpisuje umowę. Jednakże ze względu na niedostarczenie pozwolenia na użytkowanie budynku (zawiadomienia o zakończeniu budowy) Spółka przypisuje mu grupę taryfową C. Odbiorca zostaje wyprowadzony z błędu co do przypisanej mu grupy taryfowej dopiero po zawarciu umowy. Świadczą o tym wysyłane przez RWE Polska razem z pierwszym rachunkiem za energię elektryczną pisma powitalne w określonej grupie taryfowej potwierdzające przyjęte zasady rozliczania. Dopiero w tym momencie konsument zakwalifikowany do grupy taryfowej C jest informowany o konieczności dostarczenia do RWE Polska pozwolenia na użytkowanie budynku (zawiadomienia o zakończeniu budowy), jeżeli chce zostać przekwalifikowany do grupy taryfowej G.

Podsumowując, Prezes Urzędu stwierdza, że stosowany przez RWE Polska niejasny i niejednoznaczny tryb zawierania *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji* pozbawiał konsumenta prawa do zapoznania się z warunkami dostawy energii elektrycznej tj. z obowiązującą grupą taryfową oraz wynikającą z niej ceną oraz okresem rozliczeniowym. Spółka naruszyła więc uprawnienie konsumenta do transparentności przekazu profesjonalisty (należytego poinformowania), które ma kardynalne znaczenie dla świadomego procesu decyzyjnego konsumenta. Brak należytego poinformowania może bowiem skutkować tym, iż nawet przeciętny konsument nie będzie w stanie wykorzystać swojej wiedzy, ostrożności, racjonalnego postrzegania rzeczywistości i rozpoznać grożącego mu niebezpieczeństwa w postaci bezprawnych działań profesjonalisty. W tak zakłóconych warunkach przeciętny konsument nie będzie miał możliwości podjęcia świadomej decyzji.

Praktyka rynkowa – zaniechanie wprowadzające w błąd

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy *pnpr* za nieuczciwą praktykę rynkową ustawodawca uznał zaniechanie wprowadzające w błąd, jeżeli pomija istotne informacje potrzebne przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Wprowadzającym w błąd zaniechaniem może być w szczególności zatajenie lub nieprzekazanie w sposób jasny, jednoznaczny lub we właściwym czasie istotnych informacji dotyczących produktu (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy *pnpr*).

Odnosząc się do wskazanych przepisów ustawy *pnpr* należy ponownie stwierdzić, że RWE Polska nie poinformowała konsumenta we właściwym czasie, czyli przed zawarciem *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*, w sposób jasny i jednoznaczny o warunkach dostawy energii elektrycznej. Grupa taryfowa oraz wynikająca z niej cena oraz okres rozliczeniowy stanowią istotne informacje, których znajomość ma wpływ na decyzję konsumenta w przedmiocie zawarcia umowy. Wymaga zaznaczenia, że grupa taryfowa decyduje o cenie energii elektrycznej, która jest jednym z podstawowych czynników branych przez konsumenta pod uwagę przy podejmowaniu decyzji co do zawarcia umowy. Konsument, przekonany, że zostanie przypisany do grupy taryfowej G, odpowiednio wylicza koszt nabywanej energii elektrycznej. Decyzję o zawarciu

umowy ze Spółką podejmuje więc w oparciu o kalkulację dla grupy taryfowej G. Wymaga podkreślenia, że cena energii elektrycznej w tej grupie jest dla odbiorcy korzystniejsza niż w grupie taryfowej C. Nie jest zatem wykluczone, że gdyby konsument wiedział, iż zostanie mu przydzielona grupa taryfowa C, dla której przewidziane są wyższe stawki, to nie byłby zainteresowany zawarciem umowy z RWE Polska.

Jak wynika z powyższego, świadomość przynależności do określonej grupy taryfowej może mieć wpływ na decyzję konsumenta co do zawarcia umowy. W tym miejscu należy również wyjaśnić, iż odbiorca, który nie uzyskał pozwolenia na użytkowanie budynku (nie dokonał zgłoszenia zakończenia budowy), nie ma możliwości zawarcia ze sprzedawcą innym niż RWE Polska umowy kompleksowej, która zaliczałaby go do grupy taryfowej G, ponieważ przypisanie do poszczególnych grup taryfowych wynika z Taryfy OSD. Ta zaś obowiązuje wszystkich sprzedawców energii elektrycznej zawierających umowy kompleksowe dla nieruchomości znajdujących się w obrębie terytorium, na którym prowadzi działalność dystrybutor energii elektrycznej stosujący Taryfę OSD. Należy jednakże mieć na uwadze, że konsument zniechęcony wyższą ceną energii w grupie taryfowej C może w ogóle zrezygnować z zawarcia jakiejkolwiek umowy kompleksowej. Możliwe jest bowiem, że zechce skorzystać z innego źródła energii elektrycznej potrzebnej do prowadzenia inwestycji budowlanej.

Nie ulega zatem wątpliwości, że niepoinformowanie konsumenta przed zawarciem *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*, w sposób jasny i jednoznaczny o przypisanej grupie taryfowej, a co za tym idzie o okresie rozliczeniowym oraz przede wszystkim o cenie energii elektrycznej, może zniekształcić decyzję konsumenta dotyczącą umowy.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, że opisane zachowanie RWE Polska stanowi zaniechanie wprowadzające w błąd, o którym mowa w art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy *pnpr* i stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy *okik*.

Uwzględniając przedstawione wyżej stanowisko, Prezes UOKiK uznał, iż druga przesłanka, niezbędna do uznania działań Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, tj. przesłanka bezprawności, została spełniona.

Ad. c) Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Dla stwierdzenia, że przedsiębiorca stosuje praktyki określone w art. 24 ustawy *okik*, niezbędne jest wykazanie, że kwestionowane w toku postępowania działania przedsiębiorcy godzą w **zbiorowy interes konsumentów**.

Ustawa *okik* nie wyjaśnia znaczenia pojęć „godzenia w interesy konsumentów” oraz „zbiorowego interesu konsumentów”. Należy przyjąć, że interesem, który podlega ochronie na podstawie art. 24 ustawy *okik*, jest interes prawny, rozumiany jako określone potrzeby konsumenta uznane przez ustawodawcę za godne ochrony. Działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków.

Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Przez interes zbiorowy należy rozumieć interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów ma miejsce wówczas,

gdy negatywnymi skutkami działań przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, mających status konsumentów. Do naruszenia zbiorowego interesu konsumentów konieczne jest, żeby działanie przedsiębiorcy było skierowane nie do konkretnej osoby, lecz do adresata, którego nie sposób z góry indywidualnie oznaczyć. Działanie o takim charakterze jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa nie tylko w odniesieniu do konkretnych konsumentów, lecz wobec każdego z członków zbiorowości. Przy tym zaistnienie przesłanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały rzeczywiście naruszone wskutek działań przedsiębiorcy. Istotne jest to, że przedmiotowe działanie może zagrozić, przynajmniej potencjalnie, interesom szerokiego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku.

Interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę na zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę, iż określenie stałego czy zamkniętego katalogu interesów konsumentów nie jest możliwe, ani też zasadne.¹¹ Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji handlowych z przedsiębiorcami przy całkowitym zrozumieniu rzeczywistego sensu ekonomicznego i prawnego warunków dokonywanych czynności na etapie przedkontraktowym oraz w czasie wykonywania umowy, czego urzeczywistnieniem jest m.in. abstrakcyjnie pojmowane prawo do rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w komunikacji pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem. W tym też aspekcie w niniejszej sprawie nastąpiło naruszenie interesu gospodarczego, tj. zarówno interesu *stricte* ekonomicznego (związanie umową określającą mniej korzystną pod względem cenowym grupę taryfową niż tego oczekiwał konsument), jak i pozamajątkowego przejawiającego się w zapewnieniu przejrzystych i niezakłóconych warunków rynkowych oraz prawie do rzetelnej, nie wprowadzającej w błąd informacji.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – wszystkich konsumentów będących lub mogących być klientami Spółki. Należy przy tym wskazać, że zdaniem Sądu Najwyższego wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy (*vide*: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r.; sygn. akt III SK 27/07).

Uwzględniając powyższe należy uznać, iż trzecia przesłanka do uznania działań RWE Polska za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów została spełniona.

¹¹ patrz: M. Szydło, „Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów”, *Monitor Prawniczy* 2004/17/791;

Jak wynika z powyższego, wszystkie przesłanki konieczne do uznania, iż działanie Spółki RWE Polska wypełnia znamiona opisane w art. 24 ust. 1 ustawy *okik*, zostały spełnione. Działanie takie stanowi zatem praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i jako takie jest zakazane.

Wobec powyższego należało orzec jak w pkt I sentencji niniejszej decyzji.

Prezes UOKiK oddalił wniosek Spółki o przeprowadzenie rozprawy administracyjnej w celu przyspieszenia postępowania oraz udzielenia wszechstronnych wyjaśnień oraz wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków na okoliczność dokładania szczególnej staranności przez RWE Polska w zakresie wypełniania obowiązku informacyjnego na etapie przedkontraktowym zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i zapewnienia świadczenia usług dystrybucji przez RWE Polska. Prezes Urzędu uznał oba wymienione wnioski za niezasadne. Spółka udzieliła w przedmiotowej sprawie wszechstronnych wyjaśnień w drodze pisemnej, zatem przeprowadzenie rozprawy administracyjnej należało uznać za zbyteczne. Natomiast okoliczności, na które Spółka powołała dowód z przesłuchania świadków, Prezes UOKiK uznał za dostatecznie wyjaśnione za pomocą dokumentów.

3. Zaniechanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w pkt I sentencji decyzji

W przypadku stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów Prezes UOKiK wydaje, na podstawie art. 26 ustawy *okik*, decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazującą zaniechanie jej stosowania. Jeżeli natomiast przedsiębiorca zaprzestał stosowania tych praktyk Prezes UOKiK wydaje, na podstawie art. 27 ww. ustawy, decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

W tym kontekście, rozstrzygając w niniejszej sprawie Prezes UOKiK wziął pod uwagę okoliczność, iż w trakcie niniejszego postępowania RWE Polska zmodyfikowało tryb zawierania *Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*.

Pismem z dnia 19 sierpnia 2009 r. Spółka przekazała uchwałę Zarządu RWE Polska zatwierdzającą wprowadzenie optymalizacji procesu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji (tzw. umowy kompleksowe) w trybie korespondencyjnym. Jednocześnie Spółka wskazała, iż Zarząd podjął decyzję o zaprzestaniu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i umów kompleksowych w sposób inny niż za uprzednim wypełnieniem przez konsumenta *Wniosku o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej* lub odpowiednio *Wniosku o zawarcie umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*.

Kolejnym pismem z dnia 14 października 2009 r. Spółka potwierdziła, iż z dniem 27 sierpnia 2009 r. zakończona została procedura optymalizacji procesu zawierania umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji w trybie korespondencyjnym. Jednocześnie Spółka po raz kolejny potwierdziła, iż zaprzestane zostało zawieranie umów sprzedaży energii elektrycznej oraz umów sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług

dystrybucji w trybie korespondencyjnym w sposób inny, niż za uprzednim wypełnieniem przez konsumenta odpowiednich wniosków.

Pismem z dnia 29 czerwca 2010 r., w odpowiedzi na wezwanie Prezesa UOKiK, Spółka przedstawiła zmienioną procedurę zawierania kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji w Centrum Obsługi Klientów. Z informacji zawartych ww. piśmie wynikało, że dotychczas przy informowaniu klientów o możliwościach wyboru grup taryfowych i cykli rozliczeniowych Spółka wykorzystywała wnioski dotyczące zawarcia umowy w trybie korespondencyjnym. Jednocześnie RWE Polska przekazało wzór stosowanego *Wniosku o zawarcie kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz świadczenia usług dystrybucji dla klientów indywidualnych* w wersji z dnia 27 sierpnia 2009 r. Pismem z dnia 5 grudnia 2011 r. Spółka potwierdziła, że ww. znowelizowaną procedurę stosuje od dnia 27 sierpnia 2009 r. RWE Polska wyjaśniło również, że aktualnie wdraża w Centrum Obsługi Klientów nowe umowy, które będą wykorzystywane zarówno w trybie korespondencyjnym jak i przy podpisaniu umowy bezpośrednio w Centrum Obsługi Klientów, gdzie trzeba będzie dokonać wyboru właściwej grupy taryfowej i cyklu rozliczeniowego.

Począwszy od dnia 27 sierpnia 2009 r. nowa procedura, polegająca na stosowaniu odpowiednich wniosków, znalazła zastosowanie również do umów zawieranych za pośrednictwem dewelopera, co wynika z pisma Spółki z dnia 5 grudnia 2011 r.

W ocenie Prezesa UOKiK nowy tryb zawierania umów nie narusza przepisów ustawy *okik*.

W kwestii zaniechania przez Spółkę stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu uznał za zasadne odniesienie się również do pisma RWE Polska z dnia 8 czerwca 2009 r., w którym Spółka przedstawiła nowy zmieniony wzór *Kompleksowej umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji*.

W zakresie zaszeregowania do grupy taryfowej konsument w nowym wzorcu umownym miał możliwość wyboru grupy taryfowej G11 lub G12. Jednocześnie w § 8 ust. 2 umowy kompleksowej Spółka wprowadziła następujący zapis:

W przypadku braku pozwolenia na użytkowanie obiektu, o którym mowa w § 1 pkt 3 Umowy, rozliczenia w zakresie sprzedaży energii elektrycznej oraz świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej będą odbywać się wg cen i stawek opłat dla grupy taryfowej C11 w 6-miesięcznym okresie rozliczeniowym. Po dostarczeniu do Sprzedawcy pozwolenia na użytkowanie obiektu, o którym mowa w § 1 pkt 3 Umowy, grupa taryfowa zostanie automatycznie zmieniona na G11 lub inną, wybraną przez Klienta w § 1 pkt 6 Umowy, od daty dostarczenia tego pozwolenia.

Należy zauważyć, że informacja o zaliczeniu do grupy taryfowej C w przypadku niedostarczenia do RWE Polska pozwolenia na użytkowanie obiektu odnosiła się jedynie do zawarcia umowy w trybie korespondencyjnym. W ramach zapisów dotyczących zawierania umowy w Centrum Obsługi Klientów brakowało stosownych zapisów na ten temat. Dlatego, zdaniem Prezesa UOKiK, wprowadzenie zaproponowanej przez Spółkę modyfikacji wzorca nie umożliwiłoby konsumentowi – odbiorcy energii elektrycznej zapoznania się z istotnymi cechami usługi świadczonej przez RWE Polska przed zawarciem

umowy. Z tego względu nie mogło zostać potraktowane na tym etapie postępowania jako zaniechanie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Z uwagi na powyższe Prezes Urzędu przyjął, iż w niniejszej sprawie należało wydać decyzję stwierdzającą, że działania Spółki stwierdzone w punkcie I sentencji decyzji stanowią praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie ich stosowania z dniem 27 sierpnia 2009 r.

4. Kara pieniężna

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy *okik*, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Dopuszczenie się naruszenia przepisów ustawy *okik* może nastąpić zarówno umyślnie, jak też i nieumyślnie. Kara pieniężna może zostać nałożona także w przypadku, gdy przedsiębiorca choćby nieumyślnie dopuścił się określonego czynu (art. 106 ust. 1 ustawy *okik*). Oznacza to, że kara ta może być nałożona również wtedy, gdy po stronie przedsiębiorcy nie będzie występować wina rozumiana jako świadomość bezprawności zachowania.

Z przepisu art. 106 ustawy *okik* wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej, decyduje Prezes UOKiK w ramach uznania administracyjnego. Zwrócić należy uwagę, iż przepisy ustawy *okik* nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ustawy *okik* te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter udowodnionych Spółce naruszeń, Prezes Urzędu uznał nałożenie kary pieniężnej za uzasadnione.

Zdaniem Prezesa UOKiK, opisane w niniejszej decyzji działania podejmowane przez RWE Polska w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej powinny być uwzględniać możliwość naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Pamiętać bowiem należy, że na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Okolicznością przemawiającą za zastosowaniem wobec Spółki kary pieniężnej jest fakt, iż jako przedsiębiorca z dużym doświadczeniem na rynku wytwarzania, dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej powinien być świadomy spoczywającego na nim obowiązku informowania konsumentów w sposób jasny i jednoznaczny o warunkach dostawy energii elektrycznej, w tym o szczególnym znaczeniu okoliczności uzyskania pozwolenia na użytkowanie budynku (zawiadomienia o zakończeniu budowy) dla określenia grupy taryfowej. Tym samym należy uznać, że RWE Polska wykorzystywała przewagę kontraktową nad nieprofesjonalnymi uczestnikami obrotu, którzy - nieświadomi niekorzystnego dla nich wpływu braku ww. pozwolenia na warunki dostawy energii elektrycznej - decydowali się zawrzeć z nim umowę kompleksową.

Art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy *okik* przewiduje możliwość nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu, osiągniętego w roku

rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. W 2010 r. przedsiębiorca osiągnął **przychód w wysokości [...] zł** (słownie: ... złotych). **Maksymalna wysokość kary**, jaką Prezes Urzędu mógł na niego nałożyć **wynosi zatem [...] zł** (słownie: ... złote).

Ustalenie kary miało charakter dwuetapowy, co spowodowane było zaistnieniem w postępowaniu licznych okoliczności mających wpływ na jej wysokość. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonej praktyki i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

W powyższym kontekście wzięto pod uwagę, iż oceniane naruszenie miało miejsce **na etapie przedkontraktowym**, którego istotą jest zachowanie przedsiębiorcy ukierunkowane na pozyskiwanie konsumentów lub złożenie oferty konsumentom, mające na celu skłonienie do zawarcia kontraktu.

Oceniając wagę zarzucanego przedsiębiorcy naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, Prezes Urzędu uwzględnił okres stosowanej praktyki. Praktyka stosowana była przynajmniej od 9 kwietnia 2009 r. do 27 sierpnia 2009 r. W tym czasie stwierdzone w niniejszej decyzji zachowanie umożliwiało przysporzenie RWE Polska dodatkowych korzyści finansowych. Wypada bowiem zauważyć, że gdyby Spółka nie wprowadzała odbiorców w błąd co do przypisywanej im grupy taryfowej i obowiązujących ich stawek za energię elektryczną, mogłaby stracić część kontrahentów. Konsumentów zniechęceni ceną za energię elektryczną w grupie taryfowej C, która jest wyższa niż w grupie taryfowej G, do czasu uzyskania stosownego pozwolenia administracyjnego mogliby całkowicie zrezygnować z zawarcia umowy kompleksowej ze Spółką. Zatem praktyka stosowana przez RWE Polska przysparzała Spółce klientów przez co zwiększała korzyści finansowe uzyskiwane z prowadzonej działalności.

Prezes UOKiK wziął pod uwagę wysoki stopień naruszenia przez Spółkę przepisów ustawy. Informacje, które obejmowało zaniechanie RWE Polska dotyczyły bowiem m.in. bardzo istotnej, z punktu widzenia konsumenta, cechy oferowanej usługi, tj. ceny energii elektrycznej, która jest jednym z głównych czynników branych pod uwagę przez konsumentów przy ocenie atrakcyjności danej oferty.

Podsumowanie wagi naruszeń stwierdzonych w pkt I niniejszej decyzji pozwoliło Prezesowi Urzędu ustalenie **kwoty bazowej** na poziomie **[...] przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r.**, czyli w wysokości **[...] zł**.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę za stwierdzone w decyzji praktyki dokonano również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności łagodzących i obciążających. Prezes Urzędu ustalając okoliczności łagodzące i obciążające miał na uwadze całokształt zebranego w postępowaniu materiału dowodowego oraz postawę Spółki. Okoliczności te – w przypadku ich stwierdzenia – mogły mieć wpływ na procentowe zmniejszenie lub zwiększenie kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary.

Za okoliczność łagodzącą Prezes Urzędu uznał fakt, iż Spółka zaniechała stosowania zarzucanej jej praktyki niezwłocznie po wszczęciu postępowania. Uznano to za podstawę do **obniżenia wysokości kary o [...] %**.

Przy wymierzaniu kary Prezes Urzędu zbadał również przesłankę „uprzedniego naruszenia przepisów ustawy” wynikającą z art. 111 ustawy *okik*, stwierdzając, iż Spółka nie dopuściła się wcześniej takiego naruszenia.

Decydując o nałożeniu kary i jej wysokości wzięto pod uwagę wszystkie ww. okoliczności. Miarkując wysokość nałożonej kary, Prezes UOKiK uznał, iż przesłanki łagodzące i obciążające wpływają na **zmniejszenie kwoty bazowej o [...] %**.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na RWE Polska z siedzibą w Warszawie **kary pieniężnej w wysokości 1 928 144 zł** (milion dziewięćset dwadzieścia osiem tysięcy sto czterdzieści cztery złote), co stanowi ok. [...] % przychodu osiągniętego w 2010 r. i ok. [...] % kary maksymalnej.

Zdaniem Prezesa Urzędu, tak określona kara spełni zarówno rolę represyjną jako sankcja i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy *okik*, jak i prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu. Nie bez znaczenia jest też jej walor wychowawczy, w tym wymiar ogólny, odstrasżający dla innych przedsiębiorców działających w branży przed podobnym naruszaniem słuszych interesów konsumentów.

Biorąc od uwagę powyższe kara pieniężna nałożona na Spółkę jest adekwatna do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy *okik* stwierdzonego w pkt. I sentencji decyzji.

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt. II sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy *okik* karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na następujące konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Przy dokonywaniu wpłaty na powyższe konto należy dopisać numer decyzji Prezesa UOKiK stanowiącej podstawę jej dokonania.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy *okik* w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Warszawie.

Dyrektor Delegatury UOKiK

W Warszawie

/podpis/

Otrzymuje:

Pani [...]

Pełnomocnik RWE Polska S.A.

RWE Polska S.A.

Wybrzeże Kościuszkowskie 41

00-347 Warszawa